

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 10/2001 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2000

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä huhtikuuta 2001 lähettäessään hallituksen toimenpidekertomuksen (K 5/2001 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Cay Sevón, kehittämisjohtaja Marko Puttonen, ohjelmanjohtaja Kaisa-Leena Lintilä, lainsäädäntöneuvos Mika Kättö, van-

- hempi hallitussihteeri Riitta Koponen, neuvotteleva virkamies Aatos Haanpää ja everstiluutnantti Ismo Kurki, sisäasiainministeriö
- lainsäädäntöjohtaja Matti Niemivuori, oikeusministeriö
- hallitusneuvos Heikki Joustie ja neuvotteleva virkamies Sinikka Wuolijoki, valtiovarainministeriö
- yksikönpäällikkö Martti Kallio, Suomen Kuntaliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Valtion yhteisjärjestö VTY ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Julkinen sektori tukee kansallista kilpailukykyä

Julkisen sektorin toiminta- ja kilpailukykyä arvioidaan muun muassa sen perusteella, miten sen toiminta ja rakenteet tukevat kansantalouden kasvua ja edistävät työllisyyttä, yleistä turvallisuutta sekä kansalaisten palveluja, hyvinvointia ja elämänlaatua. Julkisen sektorin palvelu- ja kilpailukykyä sekä tuloksellisuutta on vuonna 2000 vahvistettu valtion virastoille ja laitoksille suunnatulla hankekokonaisuudella koskien julkisten palvelujen laadun ja asiakaslähtöisyyden kehittämistä sekä vahvistamalla

julkisten organisaatioiden strategista ja tulosjohtamista. Kehittämisen sisällöllisiä painopisteitä ovat olleet organisaation toiminnan itsearviointi, palvelusitoumukset sekä strategioiden laadinnan, toteutuksen ja arvioinnin kytkennät erityisesti tulosohjaukseen ja budjetointiin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että edistetään julkisten palvelujen arvioinnin yhteisten periaatteiden, tavoitteiden ja monipuolisten arviointinäkökulmien käyttöä julkisen sektorin kehittämistyössä.

Hallinnon kehittäminen

Hallitus on käynnistänyt kertomusvuonna merkittävän hankkeen keskushallinnon uudistami-

seksi. Useista osahankkeista muodostuvaa vuosille 2000—2003 ajoittuvaa hankekokonaisuutta ohjaa osaltaan hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä. Myös valiokunta pyrkii tiiviisti seuraamaan ja tarpeen mukaan vaikuttamaan tähän prosessiin. Valiokunnan mielestä valtion keskushallinnon uudistaminen on luonnollinen ja välttämätön jatko sille määrätietoiselle alue- ja paikallishallinnon kehittämiseksi, jota maassamme on jo pitempään tehty. Yhtenä osana tätä työtä valtion hallintoa tulee kehittää työnantajan ja henkilöstön edustajien yhteistyöllä. Tämän vuoksi on asianmukaista, että eri keskushallinnon uudistamisen osahankkeissa on edustus myös valtion henkilöstöä edustavista pääsopijajärjestöistä.

Keskushallinnon uudistamistyön yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu valtiotyönantajan kilpailukyvyn kehittäminen. Tätä varten valtiovarainministeriössä on aloitettu syksyllä 2000 valtion henkilöstöstrategian valmistelu. Valiokunta pitää keskeisenä strategian tavoitetta turvata valtiotyönantajan kilpailukyky siten, että valtion palveluksessa on mahdollisimman kokenutta, osaavaa ja ammattitaitoaan kehittävää henkilöstöä. On myös tärkeää, että nuoret kokevat valtion työtehtävät haasteellisina ja houkuttelevina.

Tasapainoinen alueellinen kehitys

Hallitus hyväksyi kertomusvuoden lokakuussa toimenpideohjelman aluepolitiikan ja seutukuntayhteistyön tehostamiseksi. Valtioneuvosto päätti marraskuussa aluekehityslain mukaisesta tavoiteohjelmasta, jossa hallituksen aluepoliittisia linjauksia täsmennettiin. Keskeisenä tavoitteena on kaikki maakunnat kattavan aluekeskusverkoston luominen. Myös osaamiskeskusohjelmatyötä on jatkettu.

Kertomuksen mukaan alueelliset kehitysnäkymät ovat parantumassa. Tästä huolimatta kehitysnäkymien ero isompien keskusseutujen ja muiden seutukuntien välillä on edelleen suuri. Muuttoliike on suuntautunut voimakkaasti muutamalle harvalle alueelle. Alueiden kilpailukyvyä säilyttäminen edellyttää entistä suurempia panostuksia osaamisen kehittämiseen. Aluepoli-

tiikan tavoitteena tulee olla koko maan tasapainoinen kehittäminen ja muuttoliikkeen hallinta sekä alueiden elinvoimaisuuden vahvistaminen muun muassa aluekeskusten ja muiden verkostojen avulla.

Kunnat

Vuoden 1999 tilinpäätöstietojen perusteella kuntien rahoitusasema on parantunut koko maan tasolla ja tämän kehityksen arvioidaan toimenpidekertomuksessa jatkuneen myös vuonna 2000. Kertomuksesta ilmenee myös, että hyvästä kokonaiskehityksestä huolimatta taloudelliset erot kuntien välillä pysynevät edelleen suurina. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kuntien talouserot ovat kärjistyneet, minkä vuoksi osassa kuntia peruspalveluiden ylläpito on vaarantunut ja monilla kunnilla tulee olemaan vaikeuksia noudattaa kuntalain edellyttämää talouden tasapainottamissäännöstä.

Eduskunnan lausumat

Valiokunta katsoo, että seuraavien eduskunnan lausumien johdosta suoritettujen toimenpiteiden riittäviä tai ne ovat käyneet muuten tarpeettomiksi.

- *Aluehallinnon uudistamisen toimeenpano*
HE 148/1996 vp
- *Rahanpesun estäminen ja selvittäminen*
HE 158/1997 vp
- *Kuntien eläkevakuutus*
HE 38/1998 vp
- *Tiedonkeruiden vähentäminen ja yhtenäistäminen*
HE 106/1993 vp
- *Virkamiesten nimittäminen määräajaksi*
HE 201/1996 vp
- *Korkeimpien oikeuksien presidentit ja jäsenet, palkkaus*
Tuomareiden palkkaus
HE 196/1998 vp
- *Veikkaus- ja raha-arpajaisten voittovarot*
HE 274/1994 vp

Muut hallintovaliokunnan myötävaikutuksella syntyneet lausumat ovat edelleen tarpeellisia.

Lausunto

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta kunnioittavasti esittää,

*että perustuslakivaliokunta mietintö-
ään laatiessaan ottaisi huomioon, mitä
tässä lausunnossa on esitetty.*

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Heli Paasio /sd
vpj.	Pertti Turtiainen /vas	Aulis Ranta-Muotio /kesk
jäs.	Nils-Anders Granvik /r	Pekka Ravi /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Petri Salo /kok
	Esko Kurvinen /kok	Arto Seppälä /sd
	Kari Kärkkäinen /kd	Kari Urpilainen /sd
	Hannes Manninen /kesk	Jari Vilén /kok.
	Kirsi Ojansuu /vihr	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.